

สนค. แนะเร่งแก้ปัญหาคอรัปชั่น เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุน

นายพูนพงษ์ นัยนาภากรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) ระบุว่า ปัญหาการทุจริตคอรัปชั่นในประเทศไทย เป็นปัจจัยที่ลดทอนความน่าเชื่อถือของประเทศชาติ โดยประเทศไทยได้รับการจัดอันดับในดัชนีการรับรู้การทุจริต ปี ๒๕๖๕ จากองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ให้อยู่ในอันดับที่ ๑๐๑ ของโลก จากทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศ และเป็นอันดับที่ ๔ ของอาเซียน ตามหลังสิงคโปร์ มาเลเซีย และเวียดนาม ซึ่งแม้ว่าคะแนนจะสูงขึ้นจากปีก่อนหน้าเล็กน้อย แต่ยังคงอยู่ในระดับต่ำ เป็นสิ่งที่สะท้อนว่าความรุนแรงของการทุจริตคอรัปชั่นในประเทศไทยเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข

สาเหตุสำคัญของการทุจริตคอรัปชั่นในประเทศไทย เกิดจาก (๑) ผู้ให้ ซึ่งอาจเป็นผู้ส่งเสริมให้เกิดการคอรัปชั่น โดยไม่รู้ตัว โดยมีหลายกรณีให้ผู้ให้เป็นผู้เสนอสินบนให้เจ้าหน้าที่เพื่อแลกกับผลประโยชน์ การอำนวยความสะดวก การยกเว้นการลงโทษ หรือเพื่อให้สามารถผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด (๒) ผู้รับ มีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจในกิจกรรมหลายอย่างมากเกินไป เช่น การออกใบอนุญาต การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารเงินงบประมาณ การใช้ดุลยพินิจเพื่อตรวจสอบประเมินการดำเนินงานตามเกณฑ์ที่กำหนด (๓) ผู้ตรวจสอบการทุจริต ยังไม่รู้เท่าทันวิธีการทุจริตที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน หรือการตรวจสอบเกิดขึ้นช้าเกินไปจนเกิดความเสียหายขึ้นมากแล้วจึงค่อยตรวจพบความผิดปกติ ซึ่งอาจทำให้ความเสียหายขยายวงกว้าง มีผู้ได้รับผลกระทบจำนวนมาก และ (๔) ผู้มีอิทธิพล มีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐในการเข้าตรวจสอบและดำเนินการในทางกฎหมายกับบุคคลหรือธุรกิจที่มีผู้มีอิทธิพลให้การคุ้มครอง

ผลกระทบจากการทุจริตคอรัปชั่นที่มีต่อการค้าและการลงทุนของไทย คือ (๑) รัฐสูญเสียงบประมาณ ที่จะสามารถนำไปใช้พัฒนางานในด้านอื่นที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ทำให้ประเทศเกิดค่าเสียโอกาสทางเศรษฐกิจจากการไม่ได้ลงทุนโครงการที่เหมาะสมในระยะเวลาที่กำหนด และทำให้การพัฒนาของไทยช้ากว่าประเทศอื่น (๒) การทุจริตทำให้ประเทศได้สินค้าและบริการที่ไม่ได้คุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งสินค้าและบริการของไทยที่ด้อยคุณภาพจะไม่ใช่ที่ยอมรับของสากล และกระทบต่อความน่าเชื่อถือของสินค้าส่งออกไทย (๓) ทำให้ประเทศขาดความน่าเชื่อถือ เพราะนักลงทุนต่างชาติจะมองว่าการลงทุนในประเทศไทย มีต้นทุนแฝงที่เกิดจากการคอรัปชั่นในระดับต่าง ๆ ในขณะที่บางประเทศอย่างสหภาพยุโรป ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานอย่างโปร่งใส มีการตรวจสอบธรรมาภิบาลของซัพพลายเชนที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศอย่างเข้มงวด ด้วยเหตุดังกล่าว อาจทำให้นักลงทุนมองข้ามประเทศไทยเพื่อไปลงทุนในประเทศที่มีความโปร่งใสในการตรวจสอบการทุจริตได้ดีกว่า

ตัวอย่างการแก้ปัญหาคอรัปชั่นของจีน ซึ่งได้ออกแถลงการณ์ผลการดำเนินการจับกุมและลงโทษคดีการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๕) โดยคดีการทุจริตในจีนมีจำนวนทั้งสิ้น ๔.๓๘ ล้านคดี ในจำนวนนี้มีเจ้าหน้าที่รัฐ ๔.๗ ล้านคนที่เกี่ยวข้องและถูกตรวจสอบ และมีเจ้าหน้าที่รัฐ ๗๔,๐๐๐ คนที่เข้ามาสารภาพผิดด้วยตนเอง โดยแนวทางของการจัดการกับการทุจริตของจีน มีหัวใจสำคัญที่การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด ประกอบด้วย (๑) การสร้างลำดับขั้นตอนการลงโทษเป็นการเฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐที่ก่อคดีทุจริต โดยเรียงลำดับความรุนแรงของการลงโทษจากเบาไปหาหนัก คือ การเตือนสติและปรับปรุง การลงโทษทางวินัยทั่วไป การลงโทษทางวินัยอย่างหนัก และปรับหรือโยกย้ายตำแหน่ง และการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงและโยงถึงการกระทำผิดทางกฎหมาย และมีการดำเนินคดี (๒) สร้างแนวทางในการควบคุมดูแลแบบค่อยเป็นค่อยไป เริ่มต้นให้ความรู้และเตือนผู้ที่เข้าข่ายว่าอาจมีการกระทำผิดล่วงหน้า จัดให้มีการประชุมเพื่อวิจารณ์กันเองบ่อยๆ ในหน่วยงานด้วยกันเพื่อเตือนสติตนเองและผู้อื่น และ (๓) กำจัดผู้มีอิทธิพลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่รัฐที่ให้การปกป้องคุ้มครอง โดยในปี ๒๕๖๕ การจับกุมและลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่ให้การคุ้มครองผู้มีอิทธิพลมีมากถึง ๑ แสนกรณี ซึ่งมีเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกว่า ๙๒,๐๐๐ คน โดยจีนกวาดล้างและตรวจสอบอย่างเข้มข้น ทำให้ไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐกล้าเข้าไปพัวพันกับผู้มีอิทธิพล และจำนวนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการทุจริตมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง

นายพูนพงษ์ กล่าวต่อว่า ที่ผ่านมาประเทศไทยเคยกำหนดให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นวาระแห่งชาติหลายครั้ง แต่ยังคงขาดการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จอย่างจริงจัง สทนค.เห็นควรดำเนินการเรื่องนี้ ให้มีประสิทธิภาพดังนี้ (๑) บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด เพิ่มบทลงโทษสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐที่ทุจริต และอาจขยายผลไปสู่ บทลงโทษที่รุนแรงขึ้นสำหรับประชาชนหรือภาคธุรกิจที่ติดสินบนเจ้าหน้าที่ เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตทั้งในฝั่งผู้ให้ และผู้รับ (๒) นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ทั้งในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการตรวจสอบ มาตรฐานในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างความโปร่งใสในทุกกระบวนการตรวจสอบ ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่รัฐไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการตัดสินใจ ลดความเกี่ยวข้องของเจ้าหน้าที่รัฐกับผลประโยชน์ลง (๓) ออกแบบระบบเตือนภัยล่วงหน้าที่สามารถรายงาน ความคืบหน้าการดำเนินการเป็นระยะ เพื่อป้องกันในกรณีที่เกิดความเสียหายไม่ให้ขยายวงกว้าง และสร้างระบบการรายงาน พฤติกรรมการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐสำหรับประชาชนที่ใช้งานได้สะดวกและมีต้นทุนต่ำ พร้อมระบบการให้รางวัลเพื่อจูงใจ ให้ประชาชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมตรวจสอบการทุจริต (๔) อบรมเจ้าหน้าที่รัฐทั้งที่มีหน้าที่ตรวจสอบการทุจริต และข้าราชการทั่วไป ให้มีความรู้เท่าทันกับรูปแบบการทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งการหาหรือแนวทางการป้องกันการ ทุจริตในหน่วยงานเป็นระยะ (๕) ปราบปรามผู้มีอิทธิพลอย่างจริงจัง เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้มีอิทธิพลเข้ามามีส่วน ในการตัดสินใจหรือการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ และ (๖) ศึกษาเกณฑ์การพิจารณาของตัวชี้วัดด้านการทุจริตคอร์รัปชัน ในระดับนานาชาติอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อให้ไทยสามารถปรับปรุงและพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและตรงตาม วัตถุประสงค์มากที่สุด ซึ่งจะช่วยให้อันดับของไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น สร้างความน่าเชื่อถือในสายตา ของนักลงทุนต่างชาติ และจะช่วยให้ไทยสามารถยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยการปรับปรุงภาพลักษณ์ ในสายตาของนักลงทุนต่างชาติที่กำลังตัดสินใจเข้ามาลงทุนทำธุรกิจในประเทศไทยในอนาคต โดยเฉพาะการ**ปรับปรุงหัวข้อ** **ที่ไทยมีระดับคะแนนลดลง** เช่น หัวข้อระดับการรับรู้ของประชาชนว่าการทุจริตเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสถาบัน ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง และหัวข้อพฤติกรรมการใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ ในขณะเดียวกัน ต้องมีการ**เร่งพัฒนาในหัวข้อที่ไทยมีคะแนนเท่าเดิม** เช่น หัวข้อการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับส่วนรวม หัวข้อประสิทธิภาพของการปราบปรามการทุจริตและบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำผิด หัวข้อความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ในการจ่ายงบประมาณภาครัฐ หัวข้อการใช้ตำแหน่งทางการเมืองที่สัมพันธ์กับการทุจริตโดยใช้ระบบอุปถัมภ์ และระบบเครือญาติ เป็นต้น

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
กระทรวงพาณิชย์
ธันวาคม ๒๕๖๖